Autor Guste Santini
Utorak, 24 Veljača 2004 21:28

Od uspostave hrvatske države za svaki se proračun kaže da je razvojni i socijalni. Stalno nam se priča ista priča iako znamo da nivo privredne aktivnosti još nije na nivou iz 1989. godine; broj siromašnih istovremeno vrtoglavo raste. Hrvatska je zemlja kod koje politika ne brine kada će se dinamizirati privredna aktivnost, kada će se smanjiti nezaposlenost, kada će se uravnotežiti robna i platna bilanca, kada će se uravnotežiti proračun. Zapravo mi se čini da ne postoji niti jedan ekonomista koji bi dosadašnju ekonomsku politiku «potpisao» i tako je predstavio kao društveno prihvatljivom za hrvatske građane.

Svi nam govore o boljem sutra a to sutra nikako da dođe. Slično se je govorilo i u prethodnom sustavu. Jednom je Keynes govoreći o boljem sutra to prikazao kroz bajku: Alica u zemlji čudesa gdje je uvijek bilo prekmeza - sutra, ali nikako – danas. Veliki Keynes i danas je aktualan.

Ovogodišnji proračun nije ni razvojni ini socijalni. Za njegovu ocjenu vrijede iznesena moja razmišljanja povodom komentara o proračunima prijašnjih godina (zainteresirani čitaoci mogu pregledati na ovim stranicama komentare po godinama na temu proračuna). Zapravo nemam što pamaetno dodati osim eksplicitnog suprostavljanja toj dijagnozi proračuna.

Neki govore da su političari neinformirani. Ja tvrdim, iz osobnog iskustva, suprotno: političari su upoznati s stanjem ali im to nije korisno isticati. Ponovno je važniji osobni od društvenog probitka. O tim problemima sma pisao na ovim stranicama i zadnjih dana. Sve se svodi na izraz: «carevo novo ruho»; nitko ne želi vidjeti činjenicu: «car je gol». U tome je cjela priča i tragedija hrvatske zbilje. Očito današnji političari nemaju intergeneracijske solidarnosti. Ipak, dragi čitaoče, izbori se događaju tek svake četiri godine.

Prema tome, sva obećanja izvršit će se sa pomakom kao i smanjenje stope PDV-a. Tako ćemo uravnotežiti trgovačku, platnu bilancu za dvadeset godina. Vjeroajtno ćemo i deficit proračuna uravnotežiti u isto vrijeme. Zaposlenost ćemo rješiti za 40 godina kad nezaposleni trebaju dobiti penziju. Sve su to potezi: pričam ti priču.

I na kraju, draga gospodo na vlasti, socijalni program znači da se primjereno zadovojavaju socijalne potrebe građana sukladno civilizacijskim (čitaj: evropskim) standardima. Razvojni proračun zahtjeva da se povećava reproduktivna sposobnost gospodarske strukture. Kao što vidimo toga, draga gospodo, naprosto nema. Prvi kreiterij koji jedna vlast mora zadovoljiti jest da osigura istraživanje i razvoj što znači podržavati velike tvrtke koje mogu dinamizirati razvoj. Kod nas još uvijek vlada princip malih poduzetnika. Recite mi draga gospodo, osim u slučaju genija, kada je mali poduzetnik implementirao veliko otkriće. Samo nove tehnologije, temeljene na znanju, mogu izvući Hrvatsku iz ovog stanja. Kao što znamo obrazovani ljudi nalaze posao u inozemstvu. Kada ga nalaze u Hrvatskoj to je prvenstveno u tvrtkama koje su u vlasništvu stranaca i vode primjerenu (kratkoročnu) politiku koju je moguće definirati funkcijom maksimilizacije profita u kratkom roku. Drugim riječima, strane tvrtke su u Hrvatskoj ne da razviju Hrvatsku već da ostvare svoje ciljeve. To je razumljivo i normalno (neki bi rekli legitimno) ali se tako ne razvija Hrvatska već nam se, sukladno poslovnim ciklusima, stvari događaju. To nužno ne moraju biti dobre stvari.